

Biuro Pełnomocnika Rządu
ds. Osób Niepełnosprawnych

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Funkcjonowanie zakładów aktywności zawodowej

Warszawa, 27 czerwca 2018 r.

Zakład aktywności zawodowej tworzy:

- gmina,
- powiat,
- fundacja,
- stowarzyszenie,
- inna organizacja społeczna, której statutowym zadaniem jest rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych

Warunki uzyskania statusu zakładu aktywności zawodowej:

- Zachowanie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności (w przypadku osób u których stwierdzono autyzm, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną) na poziomie 70% .

Warunki uzyskania statusu zakładu aktywności zawodowej:

- Obiekty i pomieszczenia użytkowane przez zakład aktywności zawodowej muszą:
  - ✓ odpowiadać przepisom i zasadom bezpieczeństwa i higieny pracy,
  - ✓ uwzględnić potrzeby osób niepełnosprawnych w zakresie przystosowania stanowisk pracy, pomieszczeń higienicznosanitarnych i ciągów komunikacyjnych oraz
  - ✓ spełniać wymagania dostępności do nich.

Warunki uzyskania statusu zakładu aktywności zawodowej:

- Zapewnianie doraźnej i specjalistycznej opieki medycznej, poradnictwa i usług rehabilitacyjnych.
- Przeznaczanie uzyskanych dochodów na zakładowy fundusz aktywności.
- Uzyskanie pozytywnej opinii starosty o potrzebie utworzenia zakładu aktywności zawodowej.

ZAZ w liczbach

- Na koniec 2017 r. funkcjonowało w Polsce **106 zakładów aktywności zawodowej**, w których zatrudnienie znalazło 5 926 osób, z czego 4 505 stanowiły osoby niepełnosprawne.
- Średnie zatrudnienie w zakładzie aktywności zawodowej wynosi 48 osób z czego 35 to osoby niepełnosprawne.
- Najmniejszy ZAZ zatrudnia 18 osób z czego 13 stanowią osoby niepełnosprawne.
- Największy ZAZ zatrudnia 207 osób z czego 151 to osoby niepełnosprawne.

Zatrudnienie w zakładach aktywności zawodowej w grudniu 2017 r.

Województwo	Liczba ZAZ	Zatrudnienie w osobach ogółem	Liczba osób niepełnosprawnych ogółem	Osoby niepełnosprawne zaliczone do stopnia niepełnosprawności						
				Znaczny			Umiarkowany			Lekki
				ogółem	psch i uu	niewidomi	ogółem	psch i uu	niewidomi	ogółem
1. Dolnośląskie	6	367	282	192	65	16	89	86	0	0
2. Kujawsko-pomorskie	9	468	367	212	79	16	152	147	1	3
3. Lubelskie	7	352	269	156	76	9	111	105	0	2
4. Lubuskie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5. Łódzkie	7	264	200	126	60	5	73	69	0	1
6. Małopolskie	10	445	350	203	93	26	134	128	0	13
7. Mazowieckie	8	333	251	160	66	38	90	90	0	1
8. Opolskie	2	139	112	76	20	14	36	36	0	0
9. Podkarpackie	13	765	582	330	144	27	244	200	0	6
10. Podlaskie	4	158	119	68	23	10	51	49	1	0
11. Pomorskie	2	156	118	63	20	11	54	51	0	1
12. Śląskie	13	813	615	386	159	36	229	213	0	0
13. Świętokrzyskie	4	254	198	138	20	39	60	50	1	0
14. Warmińsko-mazurskie	8	367	270	153	52	42	116	108	0	1
15. Wielkopolskie	9	628	469	283	119	16	185	154	1	0
16. Zachodniopomorskie	4	415	303	175	133	10	128	128	0	0
Ogółem	106	5 926	4 505	2 722	1 129	315	1 752	1 614	4	28

ZAZ w liczbach

- Z ogólnej liczby 510 osób niepełnosprawnych, które w roku 2017 opuściły zakłady aktywności zawodowej, 127 osób podjęło zatrudnienie, w tym jedynie 17 osób na chronionym rynku pracy natomiast 110 na tzw. otwartym rynku pracy.

ZAZ w liczbach

- W roku 2017 na tworzenie i działanie ZAZ Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wydatkował (ze środków przekazanych algorytmem) 83 249 936,00 zł z czego 1 809 469,00 zł zostało przekazane sześciu nowym organizatorom zakładów aktywności zawodowej w ramach tworzenia nowych ZAZ.
- Dodatkowo zakłady aktywności zawodowej otrzymały ze środków PFRON około 43 mln zł jako miesięczne dofinansowanie do wynagrodzenia osoby niepełnosprawnej.

Profil działalności ZAZ

Zakłady aktywności zawodowej najczęściej prowadzą działalność o profilu:

- gastronomia i catering (44%);
- rękodzieło artystyczne (33%);
- świadczenie usług pralniczych (28%);
- sprzątnia (28%).

Zakłady aktywności zawodowej rzadko ograniczają się do jednego profilu działalności (jedynie 18%), natomiast w większości prowadzą zróżnicowaną działalność. Co trzeci ZAZ działa w 4 lub więcej branżach.

Propozycje zmian

- 1) Zwiększenie kwoty środków PFRON przekazywanych algorytmem na dofinansowanie kosztów rocznego pobytu jednego zatrudnionego pracownika niepełnosprawnego w zakładzie aktywności zawodowej z 18 500 zł na 22 000 zł.
- 2) Wprowadzenie możliwości przekazywania samorządowym zakładom aktywności zawodowej dotacji podmiotowej przez organizatora tej jednostki.
- 3) Zmiana art. 22 ustawy o rehabilitacji (...) w zakresie wysokości obniżenia wpłat dla kontrahentów ZAZ.

Propozycje zmian

- 4) Wprowadzenie zmiany terminu przekazywania wpływów z dochodu związanego z prowadzeniem działalności gospodarczej zakładu aktywności zawodowej oraz zwolnień z podatków na rachunek zakładowego funduszu aktywności.
- 5) Nowelizacja rozporządzenia w sprawie zakładów aktywności zawodowej dotycząca możliwości finansowania ze środków wypracowanych przez ZAZ zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych.

Propozycje zmian

- 6) Wprowadzenie sprawozdawczości przekazywanej do Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.
- 7) Wprowadzenie obowiązku kontroli prawidłowości wydatkowania środków zgromadzonych na rachunku zakładowego funduszu rehabilitacji przez właściwego miejscowo naczelnika urzędu skarbowego.

Biuro Pełnomocnika Rządu
ds. Osób Niepełnosprawnych

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Dziękuję za uwagę!